

SZERETET

VALLÁSOS REFORMATUS EGYHÁZI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: Török Imre

Megjelenik havonként Kisújszálláson. — Előfizetési díja: helyben 2 P. Vidéken 2.40. Egyes szám ára: 25 fillér

Kisújszállás

1937 ápr. hó

Mielőtt ez újságot végig forgatnók, olvassuk el lelkünk teljes figyelmével a Bibliából: Pál apostol Kor. I. levelének 13. részét.

*

Aztán gondolkozzunk el Szabolcska Mihály e néhány sorának értelmén:

*Kis házikók, nagy paloták felett,
Közös angyal virasszon: szeretet!*

*

Aztán:

*Mit ér a hozsánna
Az Úrhoz, a mennyhez:
Ha szívünkben nincs szeretet
Minden emberekhez.*

*

S Ölbey Irénnek, ki tanítónő valahol, ezt a kedves, szép gondolatát:

„Az én lelkem szegényes szótárában csak ez a két szó van: szeretet, megbocsátás!”

Bejelentés

Olyan újság van száz, melyekben olvashatunk gyilkosságokról, rablásokról, csalásokról, s egyéb bűnökről: én pedig már több mint 30 éve szerkesztek s adok ki „Szeretet” címmel egy olyan kis újságot, mely a szeretet cselekedeteit, az emberi jószágot, hűséget, gyöngédséget stb. tárgyalja. Hiszen tán — bármilyen rossznak tartjuk is e világot —, a jóságnak, szeretetnek is meg vannak a maga szenzációi.

Mostani Nagypéntekünktől kezdve, amely áldott ünnep a legnagyobb szeretet, s az abból származott legnagyobb áldozat emléknappja, még teljesebb mértékben kívánom ilyen irányba fejleszteni újságomat.

Bizony-bizony minden eklézsiában helye lenne újságom legalább egy példányának, úgy az Olvasókörök asztalán, mint a vallásos estélyek és előadások program-

jában. És sok család életében is szükséges volna a „Szeretet”, részint mint boldogító, részint mint útmutató.

A világ sok részét bejártam: Amerikától Skócia s Finnország tájaiig. Vannak összeköttetésem bőséggel. Újságot kb. 20—25-öt olvasok. Idegen nyelveken írott könyvem is van könyvtárszámra. Volt közölni valóm eddig több mint 30 éve, lenne még akár százévre való.

Az évi 2.40 P előfizetési díj nem tenné szegényé egyik eklézsiát sem.

Bizalommal felkérem k. lelkésztársaimat, tanító testvéreimet s felkérek mindenrendű hitsorsosaimat, támogassanak céltom elérésében: a „Szeretet” által is hadd terjedjen a szeretet!

Kisújszállás, 1937. Nagypénteken.

Török Imre.

Reménység

Rettenetes az, amikor *tehetetlennek* érzi az ember magát. Látjuk a veszedelmet, látjuk a közeledő csapást, de nincs erőnk megelőzni és nincs erőnk megmenteni azt, ami veszélyben forog. Mintha sínekhez kötöztek volna bennünket és lát-nánk a fenyegetőn, robogva közeledő vonatot, de sem elmenekülni nem tudunk, sem a vonatot megállítani. Ilyesmit ére-znek a szülők, ha a gyermekük halálosan beteg. Minden elérhető orvosnak a tudománnyát megpróbálják igénybe venni, minden beszerezhető orvosságot megvásárolnak, de ha a betegség gyógyíthatatlan, tehetetlenül állnak a beteg ágya mellett, aggódva szorongatják a beteg gyermek kezét, érzik, hogy egyre hidegebb lesz, közeledik a halál, de nem lehet megállítani és nem lehet elkerülni a veszedelmet. — *Ilyen tehetetlenségben szokott idegbeteg-gé lenni az ember, a nagy aggodásban órák alatt éveket öregedni, csak kiáltani és sírni tud ilyenkor az ember, de segíteni nem. Ez a tehetetlenség.*

Ma is sok minden van, amivel szemben tehetetlennek érezzük magunkat. — Hogy Németországban üldözik az evangélium híveit, hogy Oroszországban nem engedik kinyitni a templomok ajtaját, hogy Spanyolországban egymást ölik az emberek, azt mind elítéljük, szeretnénk rajta változtatni, de tehetetlenek vagyunk. Nemcsak mi vagyunk tehetetlenek, magyarországi reformátusok, hanem tehetetlenek a nagy országok hatalmas kormányai is, mert azok is szeretnék, vagy legalább is azt mondják, hogy szeretnék megváltoztatni a helyzetet, de hiábavaló az igyekezetük, minden marad a régiben, vagyis mindannyian tehetetlenek vagyunk. Hogy *itthon pusztul a népünk*, kihálnak a családok, sokfelé üresek a templomok, mindannyian nyugtalankodunk miatta, meg is próbáltak már minden elképzelhetőt, de úgy látszik, itt is tehetetlenek vagyunk. *Csak olcsón lehet eladni, amink van és drágán lehet megvenni*, ami szükséges, nem lehet adót fizetni a sok adósság miatt, nem lehet rendes ruhát venni a magunk számára, mindez elkese-rít és nyugtalanít bennünket, szeretnénk megjavítani a helyzetet, de úgy látszik, tehetetlenek vagyunk. *Sokfelé elkesered-nek az emberek*, gyűlölni kezdik egymást az egyes osztályok, szónoklatokkal feliz-

gatják a kedélyeket, ez is rosszul van, szeretnénk rajta segíteni, de tehetetlenek vagyunk. *Bomlanak sokfelé a családok*, megromlik az erkölcsi élet falun és városon egyaránt, kétségbeejtő, kiszámíthatatlan következményű veszedelmek rejlenek ebben, meg kellene változtatni, de *tehetetlenek vagyunk.*

A földi nép tehetetlen, de az Isten mindenható — erre tanít bennünket a husvéti ünnep. Látjuk a sok bajt, a fenyegető veszedelmeket, de azt is tudjuk, hogy az Istennek van hatalma mindezen változtatni. Már jelét is adta az Isten a maga megmentő hatalmának, ahogyan szent Fiát feltámasztotta a halálból, úgy kezdi emelni fel népünket az elesettségből. Vannak már gyülekezetek, ahol szaporodik a templombajárók száma, vannak presbiterek, akik nagy sereggel gyűlnek össze tanulni szent hivatásuk titkait, hogy alkalmas építők lehessenek otthon a gyülekezet életében. Kezdenek már rájönni, hogy a presbiter nem dísz a gyülekezetben, nemcsak azért van, mert évszázadok óta ez a szokás, hanem szükség van rá, nélküle szégyenebb lenne a gyülekezet, munkája nélkülözhetetlen, ő az egyház nélkülözhetetlen szolgája. Vannak már emberek itt is, ott is, akik megérezték, hogy mennyi felelősséggel tartoznak a faluval szemben, írásban, beszédben, munkában mindig a faluért dolgoznak. Nem emberi erőkből támadtak ezek a hajnali pirkadást sejtető jelek, hanem a mindenható Isten hatalmából, aki nem akarja, hogy elveszen ez a nép, hanem megmaradjon és éljen. *Nem a halálban gyönyörködik az Isten, hanem az életben.*

Reménységre van szükségünk, a tehetetlenségünk érzésének a helyére költö-zék a husvéti reménység. *Csak a reménykedő népek tudnak megmaradni nagy szenvedések és veszedelmek idején.* A másfél százados török rabság alatt azért tudott megmaradni a kevés magyar, mert egyik nemzedék a másik nemzedéknek adta tovább a reménységet, mely megőrizte a szabadság idejére a magyart. Ne azt számláld, hogy mennyi baj van, már amúgy is tudjuk, ne azt nézd, hogy milyen rossz jöhet még, úgy is tudjuk, hogy még sokat kell szenvednünk. De nézd azt, hogy az Isten segedelme velünk van, neked hitet adott, terjeszd a hitedet, a lelked tisztaságával nevelj másokat is. A husvéti reménység tegye boldoggá az életedet. *Az a nép, amelyik így tud reménykedni, nem pusztulhat el, mert a reménység meg nem szégyenít.* Péter János.

Kisújszállási Huszár Emléktábla.

A mi hőseink

Kisújszálláson Kiss Endre Dezső 13-as huszárfőhadnagy kezdeményezésére s az életben levő volt 13-as huszárok áldozatából — szép emléktáblát tervezett művésztanárunk: vitéz Nemes Imre s a mi ügyeskezű ezermestereink: Dávid Endre és Papi Lukács kiformálták márványból-betónból. E táblát legméltóbb helyére, a templom főbejárata mellé engedélyezte beállítani presbiteriumunk. A leleplezési ünnepély nagyszerű volt. Cserey Vilmos tábornok, Prónay Pál ezredes is eljöttek közénk. Emlékeztünk, lelkesedtünk, könnyeztünk.

Dicsőség térjen nevetekre vértanú huszárok!

A HAZÁÉRT!

A 13-as Jászkunhuszárok!

Ábri Illyés
Bornemisza Sándor
Bencsik Károly
Biró Sándor
Fodor Lajos
Gellértfi János
Gönczi Lajos
Janó Péter
Kádár Albert
Kiss Sándor

Mátéh Kálmán
Mátéh Károly
Sz. Mátéh Károly
Molnár Endre
Molnár Dezső
Monoki Kálmán
Nagy Sándor
Cs. Nagy Kálmán
Nyikos Kálmán
Oláh János

Rác András
Szűcs János
Szalai András
Tóth Károly
Zilahi Balázs
S. Kovács Károly
Márta Kálmán
Molnár Imre
Stassz János
Sándor Bálint

Im ez a kisújszállási templom falába beállított emléktáblán olvasható felírás!

Március 13-án volt a mi gyülekezésünkben a gyönyörű ünnepély; a 13-as huszárok közül akik odaadták szép életüket a magyar dicsőségért, azoknak emlékeztére gyászfekete márványtáblát, ragyogó aranybetűkkel, állítottunk a templomunk falába. Tizenharmadikán a 13-as huszárok emléktábláját! Állván a leleplezett, művészi kivitelű emléktábla előtt, elmém, lelkemben szüntelenül annak a 13-nak emlékezte forgott, akik a szenthajdanban az egész világ idvességéért lőnek hitvalókká, vértanúkká. Jézusomra gondoltam s az Ő keresztfájára és meg a 12-re, kik egy kivételével (János apostol halt csak meg természetes halállal, a többit vagy lábaiknál fogva feszítették keresztre, vagy a templom tetejéről taszították le a mélységbe... mindet a mi üdvösségünkért!) — mindmind szörnyű erőszakos halállal haltak meg.

És eszembe vettem azt a 13-at is, kik 88 esztendővel ezelőtt az aradi gyászmezőn hervadtak el, magyar nemzetünk legszebb virágai. S mikor rájuk gondoltam, szinte előttem könyökölt az a 13 roppant ágyú is, melyet a Kossuth szobor leleplezésekor — 1928-ban, Amerikában, New-Yorkban, a figyelmes amerikai hadvezetőség emlékezésül dördített meg a Hödszön folyam táján. Ott tizenháromszor, s azóta meg százszor és százszor reszketett meg ez emlékezéstől a szívem.

Hol feküsztek, hol porladtok 13-as huszárok, kiknek emléketeket őrzik e márványtábla? Szeretnénk sírjaitokra ráborulni, s könnyet sírni. Itthon is, aki elmegy emléktáblátok előtt s olvasgatja, betűzgeti szent fájdalommal, dicső neveteket: naponta látom, mindenki megsírat. Ti már nem lesztek elfeledve, míg 150 éves templomunkból kő lesz kövön, míg a kemény

márványtábla porrá nem porlad; s míg a szívek csak valamivel is érzőbbek lesznek a márványkőnél.

*Nyugodjatok, ti hősfiaiak
Dúló csaták után...*

De támadjatok, s Csaba vezér útján villámló kardokkal előjőjjetek, ha majd Kárpátok hegyétől nagy tenger vizéig végigzúg majd egyszer a vezéri kiáltás: „Nyergeljete!”

Üzenet Canadába!

Elöttem fekszik a levél; minden betűje tanulságos és érdekes. Nagyon szeretem a messze Amerikában, Kanadában élő magyar testvéreimet, csodálom nagy küzdelmeiket s úgy örül a szívem, ha azt olvashatom, hallhatom felőlük, hogy boldognak odakünn az idegen nagy világban, magyar kitartással, kálvinista elődeink szív szerint való imádsága által a Mindenüttjelenvaló szent segedelmével.

Elöttem fekszik a levél, nem is tudom, hányszor olvastam már s nézem elmerengve a levélhez csatolt fényképeket. Bodnár Károly testvérünk küldte, aki sok évvel ezelőtt vándorolt ki az Újvilágba. A levél minden betűjéből az Ó-haza és az itthon maradottak iránti szeretet sugárzik. Szeretetemet és szeretetünket zárom én is e betűkbe, melyeket izenetül leírok s elküldöm a sokezer mérföldes nagy távolba. Áldottak legyetek odakünn forrón szeretett magyarok! Óh, mért nem juthattam el Hozzátok, mikor 1928-ban ép ilyenkor tajon ott rázta a lelkemet a Niagara dörgése, s Welland nagy hoteljében nézegettem kérdező tekintettel a százméteres kötél köteget, amely mellé az volt írva figyelmeztetésül, hogy ha véletlenül tűz ütne ki, e kötél segítségével tessék lemászni! Hát én csak lekúsztam volna valahogy, mert előtornász voltam egykor, de, hogy az az egy-néhány kövères amerikai hölgy hogy sikerült volna le az 5—6-ik emeletről, azt máig se tudom.

Újságom jövő számában bővebben írok a levél tartalmáról s fényképet is közölni szándékozom a Bodnár családról.

Addig is Good-bye. God bless You all!
— A viszontírásra!

Döbrössy Lajos bolgár-török misszionárius Kisujszálláson

Sumlában, vagy — mint a bulgárok nevezik: Sumenben lakik e mi testvérünk: (Kossuth Lajos is lakott abban a városkában 1849 nov.—1850 febr.-ig, mikor külföldre ment, hogy segítséget hozzon az eltiport magyarnak). Komáromi magyar ember, 31 éves, feleséges, két kis gyermek atyja. Arra szánta rá magát, hogy a mohammedánok között hirdeti az evangéliumot, református hitünk igazságait. Nem valami kényelmes foglalkozás ez s nem is valami biztonságos. A mohammedánok, Allah hívei nem sok jót tartanak felőlünk keresztyének felől, Európa felől. És épen felőlünk magyarok felől, erkölceink felől sem. Ott aztán bajos is híveket szerezni. Szívöket kell szinte kiesavarni a helyükből s Isten után új szívet adni beléjük.

Ebben jár sok küzdelem, olykor nélkülözés, rettegés árán is: Döbrössy Lajos atyánkfia.

Előadásai megrázóak voltak.

Egy részletet a sok említésre valók közül ide iktatok:

Sok jót tett a gazdag muzulmán. Templomokat, ott ú. n. mecseteket építtetett maga pénzén. Épen valamelyik általa építtetett szent célú épületet szentelték fel, mikor a kegyes építtetőt körülkísérték nagy-nagy tisztességgel a városon s dicsőítették jótékonyságát. Hízott a mája a sok dicsérettől. Ám sokszor az ilyen ember, aki a tessék-lássékért sokat áldoz, a senki által nem látott, csak az Isten által tudott alamizsnálkodásra még egyetlen fillért is sajnál.

Így akkor is, egy koldus ült a híd végénél, s a dicsőített gazdag, fillér helyett egy útszélről felvett kavicsot csúsztatott a kezébe. A szegény koldus ezt látván, egy könnyeseppet sírt rá a cudar adományra.

Meghalt a gazdag muzulmán s hitök szerint — a másik élet kapujában egy arkangyal várta kezében mérleggel. A mérleg egyik serpenyőjébe tette a gazdag által építtetett templomokat, iskolákat s a másikba pedig azt az egy könnyeseppet. S íme az az egy könnyesepp lenyomta azt a sok-sok drága épületet.

Adományozásokkal nem lehet a bűnt megváltani még Törökországban sem, úgy látszik.

Hit által igazulunk meg, nem a törvény cselekedetei által — igaz! de viszont a hit jócselekedetek nélkül meghalt állat — mondja az apostol.

Hogyan lehetne a mai helyzeten javítani? — Ez az egyetlen gondolat, mely körül forog minden, amióta a nagy háborút elveszítettük. Ez az a gondolat, melyben tökéletesen egybeforrad az egész nemzet vagyoni, politikai és felekezeti különbség nélkül, mert ha a munkából hazatérő mosónő felsóhajt a szinte viselhetetlenül nehéz élet miatt, tulajdonképen ugyanúgy a világ mai sorsán szeretne változtatni, mint a külügyminiszter, vagy egy állásától megfosztott erdélyi tisztviselő.

Sokszor lehet hallani, hogy semmi jót sem lehet remélni a jövőben, s szomorú, lemondó beszédünkkel sokszor mi magunk állítgatjuk a sírkövet a jövőendő elé.

De bármi történjen is a nagy világban, a legjelentéktelenebb dolgok hallatára is újra, meg újra életre kel a halottnak hitt reménységünk s mi mosolyogni való gyermeki együgyűséggel, újra a boldog jövőendőről álmodunk.

Ha például, mint most is, Párizs utcáin zavargások vannak, míg a sebesültekről és halottakról olvasunk, bármennyire is sajnáljuk őket, mint embereket, de letagadhatatlan, hogy gondolataink között ott rejtőzik a vágy: hátha, hátha a mi malmunkra hajtana a vizet, ha végigsöpörne rajtuk a polgárháború. Távoli nagy nemzetek nagy vezéreinek minden mozdulatát, minden szavát lessük és magasra fellobog reménységünk lángja, ha csak egy pillanatra is felénk mosolyognak. Barátságos beszéd, vagy fegyverdörrenés, bárhonnan jőjön is, sok nyomorúságban meggyötört szívünk úgy hallgatja, mint ha a szabadulásunk órája ütne. Végnélküli suttogások, végnélküli „hallottad-e?” teljesen alkalmasak arra, hogy a mai ember fáradt lelke ide-oda hanyódjon, mint a hajótörött a sziklák és örvények között.

Ha csak a fellángoló és tovatünő hangulatról lenne szó, nem lenne érdemes időt vesztegetni rá. De az a valóság, hogy vannak különben egész komoly emberek, akik azonnal szövetséget kötnének magával a Sátánnal is, hogy a „mai helyzeten változtassanak”. E változtatás alatt azonban nem mindnyájan értenek egyet. Vanak, akik az elszakított területek visszaszerzését, mások a királykérdés megoldását, pártjuk győzelemre jutását, új társadalmi rendet, hitlerizmust vagy bolsevizmust értenek a változáson. De ki tudná megmondani, hogy mi maradna gondolatokból, ha mérlegre tételnének? Ki tudja

milyen mélyen húzná le a serpenyőt az érdek, pénz és hatalomvágy? Hányan lennének kalandorok és hányan igazán hazátsíratók, kiknek fáj az elveszett idő és siratják a mások bánatát, a mások kenyerét?

Könyvkereskedések kirakatából gémeskutas, alföldi táj néz a robotoló emberekre s felette egyetlen szó áll, a könyv címe: Csodavárás. Egy rövid pillanatra megpihennek rajta a szemek, majd továsiklanak s elfelejtik talán örökre.

Pedig ez a Csodavárás nem csak kirakati kép, mert aki valaha is járt a magyar pusztán, az tudja, hogy ott szólal meg legtisztábban a sóvárgás az új élet felé. Legtisztább a vágy, mert itt nem hisznek többé az emberekben, pártokban és jelszavakban. Annyi vér, annyi nyomorúság után a lelkek közömbös, külső kérge alatt csodák születését várják.

Igy várhatták egykor a csodát a galileai tenger halásza is a megmentő csoda ma is ugyanaz, mint akkor volt: Krisztus. S mint egykor a Jákob kútja mellett, itt van ma is közöttünk a puszták csöndjében és kínálja nekünk az élő vizet, melyből aki iszik, soha meg nem szomjúhozik. Nem ismerjük, de beszélünk és tusakodunk Vele, mint a samáriabeli asszony. De egyszer ismét feltör majd a megismerés boldog kiáltása: „Jertek, lássatok egy embert, ...nem ez-e a Krisztus?” Egyszer beteljesedik majd az ige: „Kimenének azért a városból és hozzámenének.”

*

Ma ez még csak délibáb, mely kétezer év távolából fáradt vándor-szemeinknek mutatja a magyar jövőndőt. Ameddig ez beteljesedik, a világnak meg kell küzdenie és el kell buknia a véres harcban, melyet ma mindenütt Isten nélkül és sokszor egyenesen Isten ellen harcol. Mert abban a meddő küzdelemben, melyet ma az emberek világhatalomért, milliós hadseregért, más fajok és más vallások kiirtásáért, vagy véres forradalmakért folytatnak, nemcsak hogy a leghasznavehetetlenebb eszköz Krisztus, de mindenütt útjában áll e törekvéseknek és sok helyen megpróbálták már félretenni az útból. Hogy is férhetne össze az alázatosság, engedelmesség és szelídség a kemény öklök és kemény szívek büszkeségével?

Majd változtatunk a sorsunkon — mondják — csak előbb számolnunk kell a szíveket puhító, alázatos Prófétával, ki a

jobb után a bal orcáját is odatartja az el-lenségnek. Mindennap hatalmakat dönget-nek, nem tekintve, hogy hamis vagy igaz értéket képviselnek s mivel Isten a legna-gyobb hatalom, Krisztus körül újra besö-tétedik a nagypénteki éjszaka. Itt suhog-nak a régi árnyak: Judások, Kajafások és Pilátusok ma is kézzől-kézre adják Krisz-tust és a gonosz példa láttára ma is fe-szítsdmeget kiált a nép.

És a tanítványok? Hiába sokasodott meg a számuk, — ma is alusznak a Gecse-máné kertben és szétszaladnak ma is mind-nyájan, mihelyt megjelennek a Judás ka-tonái. „E világ fejedelmei“ pedig boldo-gan gyürkőznek a kereszt alatt a Krisz-tus nélküli harcra.

Európa legnagyobb országa, Oroszor-zság megkezdte és befejezte ezt a harcot. Templomokat rombol, papokat akasztat, a gyermekek Isten ismerete nélkül nőnek fel és patakokban ömlik földjére az ártat-lan vér. De ha a tudósítások nem is ad-nának hírt róla, egy pillanatra sem lehet-ne kétséges, hogy a legnagyobb ország földjébe elvettetett a legkisebb mag, Isten országának láthatatlan magja és legyőzi a félelem világát. Ma még véres öklökkel fenyeget az égre: végre legyőztem az Is-tent! Holnap megjelenik előtte a Krisztus töviskoronás arca, s hiába rendeli el, nem fog rajta se sortűz, se gránát, mert ha egyszer felsír a lélek szava, nincs megál-lás többé egészen a Golgotáig.

Attól kezdve, hogy Krisztus sírján le-pecsételték a követ és katonák őrizték a holttestet, századokon keresztül mindent elkövettek, hogy kiirtsák Krisztus arcát a világból. Máglyán megégetni, börtönök mélyén megfojtani, kínzókamrákban meg-tagadtatni akarták, de mikor a nagypén-teki gyülekezet lelkéből feltör az ének: „Tövissel van koronázva, Mégis áldva néz feléd“ — láthatatlanul, csöndben ma is épül Istennek országa. Dühönghet és taj-tékozhat a világ Krisztus ellen. Isten örök-től fogva elrendelte a Pálokat, hogy lebo-ruljanak előtte a damaszkuszi úton.

Hogyan lehetne segíteni a világon? A nagypénteki kereszt alól könnyű és biztos rá a felelet. Ne várja meg a világ, míg vértől, nyomortól, haláltól eltelve fog Krisztusért kiáltani. Tegye Őt még ma igazán királyává, álljon elő bátran ez a pogány világ, s mint egykor a római szá-zados, tegyen vallást a kereszt alatt: „Bi-zony ez ember igaz vala.“ *Benkő Barna.*

Egy debreceni urihölgy meghalt

Néhai ippai és érkeserői Fráter Erzsébet emlékezete.

Fráter Erzsébetnek hívták, ős nemes családból való volt. Majdnem 80 esztendeig tartotta őt életben Isten szeretete. Mint ír-ják róla — neve fogalom volt, hiszen egész életét a közjótékonyágnak, emberszeretet-nek, szegények, elhagyatottak, árva gyer-mekek ügyének szentelte. Azok a kitün-teések, amelyekkel elhalmozták őt az em-berek áldozatos élete nemes cselekedetei-ért, — csak semmik ahhoz képest, amely jutalmat az ilyen krisztusi lelkeknek az Isten ad.

Ott nyugszik már a debreceni nagy-szép temetőn. Díszsírhelyet adott a város porainak. Emlékének adjunk helyet szí-vünkben, kik tudjuk értékelni egy nemes élet áldozatos cselekedeteit.

Személyesen ismertem s nagyra be-csültem a boldogult úrinőt. Ezért írtam róla az emlékezés e szerény sorait, meg azért a gyászjelentésért is, melyet a deb-receni nőegylet adott ki egykori elnökének elhunytá alkalmából, amely gyászlevélben Arany János remek szavait idézték:

„Egynek nem adatván, anyja
levél soknak,

Kik hült poraidban is
áldani fognak.“

Tudniillik, hogy Fráter Erzsébet férj-hez sohasem ment, hanem anyja, párt-fogója volt sok-sok ezer árvagyermeknek! Egyetlen nőtestvére most már igazi árva! Emlékezete áldott legyen!

Nagypénteken harcolta meg az utolsó harcot és Nagyszombat hajnalán halottan feküdt s Húsvét szent ünnepében temettük. Koporsója fölött Lukács evangélioma 24. r. 46. v.-ét olvastam fel. Nagyon illett boldogult testvérünk sorsához a Szentige. Sokat szenvedett! Virágvasárnap után felsóhajtott szegény: „Virágvasárnap elmúlt, de mikor múlik el a Nagypéntek?” Az is elmúlt s a huszárt elvitte a halálnak fekete paripája. Nemrégén épült szép hajléka búcsúzott tőle, búcsúzásra hajlongtak odakünn a kun határban a tavaszra zöldelő vetések is. A húsvéti harangszóba szomorítóan vágott bele a halálharang. A húsvéti győzedelmi énekbe a gyász-zsolozsma, meg a gyász által leveretettek zokogása. Özveggy, két gyermek hitveseikkel, négy kis unoka, két testvér s a gyászos özveggy bús testvérei. Sokan jöttek a ravatalhoz észak felől, kelet felől. Te is jöjj el a sírókhoz, vigasztaló kegyelmeddel mindennütt jelenvaló Isten, óh mi édes Vigasztalónk!

*

A templomunk falába beállított huszár emléktábla fekete márványa sötétbús fényével, arany betűivel mintha e koporsó felé ragyogott volna, utolsó búcsúzóra!

Mészáros Lajos

tisztes öreg embertársunk elpihent

Nyolevanhárom esztendőt élt e földön. Valamikor Kisújszállás város hivatalnoka volt. Virágvasárnap ünnepén feküdt halottan. Óh mely szívet nyugtató rendelése volt ez Istennek! Úgy mondják, akik ismerték és szerették, hogy nagyon tudott gyönyörködni a virágokban. Mikor őszidőn minden virág elhervadt már, a kertje rózsafáján még akkor is nyíladozott egy-egy rózsavirág. Nézegette csodálkozóan s mutogatta leányainak: „Nézd, nézd, hogy őrzi ezt a hervadó többi között az Isten csodálatos kegyelme!” Mintha magára gondolt volna a tisztes agg. Az isteni kegyelem őt is sokáig megőrizte, megtartotta. De most már ott van, bús Nagyhét hétfője óta, hol a sírhalmokon fakadoznak meg majd a virágok.

Szerettei, leányai, testvérei, rózsavirágot ültessetek arra a sírra, hol most már együtt porladnak régebben boldogult hitvesével a B. F. T. R. A.

Te pedig, jóltévő Isten! töröld el a sírók könnyeit s az elpihentnek emlékezetét hervadhatatlanul őrizz szíveinkben!

Özv. Biró Benedekné emlékezete

Hitvesét 1935 július 25-én temettük s most a tisztes özvegyasszony is elhunyt Budapesten március hóban.

Kegyelettel adjuk közre a boldogultnak arcképét.

Ismertük őt, kivált akik Isten házában s abban való lakozásunkat mindennél feljebb becsüljük. Hűséges leánya volt ő a menyegyei Atyának. Szívében-szájában hordozta Isten szent nevét. Emlékezete áldott legyen!

Ha itthon temettük volna el, a város szélső házában udvara nem tudta volna befogadni a gyászoló nagy közönséget.

Így csak szerettei állhattak koporsója mellett.

A kisújszállási nagy templom harangjai bús kongással sírárták el az idegenben utolsó útjára induló hűséges lelket, kinek minden beszéde ez volt: „Uram, szeretem én a Te házában való lakásomat és a te dicsőséged hajlékának helyét. Mert jobb nekem egy nap a Te pitvarodban, hogy nem ezer nap egyebütt!”

Áldott legyen messze sírjában is a boldogultnak pora-hamva!

Az Istent szerető hív lélek amaz örökévaló templomban nyerje meg az Élet jutalmát!

Keresztyéni példás cselekedetek

— *Néhai özv. Szűcs Györgyné, Szőke Mária asszony emlékezete.* —

Volt egy nagyon tisztos presbiterünk, szerény, csendes ember, jóságos, ki 1921-ben mindnyájunk igaz fájdmára elpihent. Néhai való Szűcs György, annak hitvese, kinek nevével fentebb a címben emlékeztünk.

Hogy egyházunk céljaira is juttattak akkor 8 holdnyi földet: ez is fel van írva nemcsak egyházunk Aranykönyvébe, hanem, ami főbb, Isten örök könyvébe is.

De én inkább egyéb nagy cselekedésükről kívánok írni ezúttal.

A gyermektelen házaspár örökbe fogadott, gyermeküké fogadott egy leányt, ki — mikor méltó bánatukra tőlük elvétezt —, elsírátták és ismét gyermeküké fogadtak egy árva leányt, ki testvéreivel együtt atyátlan és anyátlan árva lett, igen szomorú sorssal. Három árva maradt t. i. atyátlan-anyátlan. S egyszerre mind a hármat felfogadta egy-egy nemes gondolkodású család.

Íme ezek a keresztyéni példás cselekedetek!

A fiút, Istvánt, Kecze Pál becsületes asztalos mesterék vették magukhoz. Felnevelt a fiú — de — már a nagy háború kezdetén ott esett el Volhynia pusztán valahol.

Az egyik leányt Pólya Sándorék vették magukhoz, ráruházták családi nevüket is, s férjhez adták, boldog hitves és családanya.

A harmadikat: Erzsébetet, Szűcs Györgyék fogadták szívükbe. Szerették nagy szeretettel, minden áldozattal, mindvégig.

A boldogult Szűcs György rá is íratta halálakor az ő vagyonrészét, szép földjét, viszont meg Szűcs Györgyné asszony, ki most ment el az élők rendéből, az ő földvagyományát örökbefogadott leányuk férjének hagyta. Így aztán mind a ketten hoztak valamit a házhoz.

Példás szép cselekedet, úgy-e?

Íme, így teljesedik Isten Igéje az emberek életében: Nem hagylak titeket árváknak, megtérek hozzátok, — így szól az Úr.

Szép élet, szép halál, áldott emlékezet. Ez jutott osztályrészökül a néhai Szűcs György párnak.

A tisztos ker. asszony, kit írásomban többször emlegettem: március hónap 6-án este 5 óra tájt halt meg 80 esztendőskorában. Nagy részvétellel temették el.

Gyermekét, férjével s gyermekeikkel, egyetlen testvére özvegyét — minden szeretteit, rokonait Isten vigasztalja.

Ötödik napon hitvese halála után meghalt egy keresztyén asszony

A Pocsaji-párról emlékezem. A mi városunk keleti részén laktak, most pedig már együtt... a temetőn.

Március 1. Március 6. Íme a két szomorú emlékű dátum, a hitvesek elhunytának napjai!

A Szentírás Igéi itt vannak előttem: Ruth asszony könyve I. 16, 17.: „Ahova te mégy, oda megyek; ahol te megszállsz, ott szállok meg; ahol te meghalsz, ott hallok meg, ott temessenek el engem is.”

Igy van megírva. Így volt, így lett az elhunyt testvéreink bús történetében is!

Szép család! Szomorú nagy család: a Pocsaji család.

Pocsaji Lajos, Deme Zsuzsánna: az elhunyt szülők nevei! Eredetileg 12 gyermekük született, akik közül 7 érte meg a felnőtt kort. A hét gyermekből egy leányuk Gyöngyösön halt meg, a legszomorúbb helyen: az élőhalottak házában. Egy árvája maradt szegénynek, most már felnőtt leány. Van aztán egy fiók, ugyanott Gyöngyösön. Annak a szomorú háznak erős vasrácsos ablakain át ki-kihangozik szíveket rettentő kiáltása: „Kozák! Kozák!” — A háború áldozata szegény. Felesége cseléd valahol. Két kis fia tanul, az egyik már harmadik gimnázista. (Ki könyörülne a kis isklásfiúkon?)

Volt egy fiók is, az Uzsoki-szorosban omlott halálra. Az uzsoki-szoros kapun, keskeny úton, de sok jó magyar fiú, drága hősök lelke ment a Mennyszágba! „Tán el is hagyott, tán el is felejtett minket az Isten?” ennyi gyász, ennyi fájdalom után így szólhatott olykor a szegény Pocsaji Lajos, kivált mikor aztán ő is beteg lett, meg a hitvese is. Egy volt a betegségük: gyomorrák.

Jaj, de szomorú volt a temetésük!

Az élő gyermekek, unokák, testvér, sírván sírtak! Mindnyájan is megsíráttuk az elpihenteket, meg életben levő, sokszoros gyász-sújtotta szeretteiket is, kik Isten szeretete után következő legnagyobb szeretetet, édesatyjuk, anyjuk szeretetét vették el néhány nap közbevetésével.

Áldottak legyenek a porladók! Az élők könnyeit pedig Isten vigasztaló jósága törölje le!